

---

*Iekšējā tirgus un patērētāju aizsardzības komiteja
Priekšsēdētāja*

5.12.2023

Dragoņ Pīslaru
Nodarbinātības un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājam
BRISELĒ

Temats: Atzinums par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko izveido Eiropas invaliditātes karti un Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas karti (COM(2023)0512 – C9-0328/2023 – 2023/0311(COD))

Godātais priekšsēdētāj!

Saistībā ar minēto procedūru Iekšējā tirgus un patērētāju aizsardzības komitejai ir lūgts iesniegt atzinumu jūsu komitejai. 2023. gada 25. oktobra sanāksmē tā nolēma atzinumu nosūtīt vēstules veidā.

Iekšējā tirgus un patērētāju aizsardzības komiteja izskatīja šo jautājumu 2023. gada 4. decembra sanāksmē un šajā sanāksmē pieņēma atzinumu vēstules veidā¹. Tā nolēma aicināt Nodarbinātības un sociālo lietu komiteju, kā atbildīgo komiteju savā likumdošanas ziņojumā iekļaut šādus ierosinājumus.

Ar cieņu

Anna CAVAZZINI

---

¹ Galīgajā balsošanā piedalījās: Andrus Ansip (Vice-Chair), Maria Grapini (Vice-Chair), Maria-Manuel Leitão-Marques (Vice-Chair), Pablo Arias Echeverría, Laura Ballarín Cereza, Biljana Borzan, Markus Buchheit, Maria da Graça Carvalho, Dita Charanzová, Deirdre Clune, Malte Gallée, Sandro Gozi, Eugen Jurzyca, Włodzimierz Karpiński, Morten Løkkegaard, Antonius Manders, Karen Melchior, Anne-Sophie Pelletier, Miroslav Radačovský, René Repasi, Andreas Schwab, Róza Thun und Hohenstein, Kim Van Sparrentak, Tom Vandenkendelaere, Marion Walsmann, Marco Zullo, Estrella Durá Ferrandis (pursuant to Rule 209(7)), Ska Keller (pursuant to Rule 209(7)).

IEROSINĀJUMI

Iekšējā tirgus un patērētāju aizsardzības komiteja aicina par jautājumu atbildīgo Nodarbinātības un sociālo lietu komiteju ņemt vērā šādus ierosinājumus:

1. IMCO komiteja ļoti atzinīgi vērtē priekšlikumu direktīvai, ar ko izveido Eiropas invaliditātes karti un Eiropas stāvvietas izmantošanas karti personām ar invaliditāti kā ilgi gaidītu iniciatīvu, lai reaģētu uz iedzīvotāju ar invaliditāti bažām un viņu aicinājumiem dot iespēju pilnībā izmantot pārvietošanās brīvību un pakalpojumu pieejamību ES. Komitejas nesenajā pašiniciatīvas ziņojumā par „AccessibleEU” centru tika uzsvērtā pieejamības jautājumu nozīme.² Minētajā ziņojumā IMCO komiteja atgādināja, ka pieejamība ir būtisks priekšnoteikums tam, lai personas ar invaliditāti varētu pilnībā izmantot cilvēktiesības un pamatbrīvības. Tas ir viens no vispārējiem principiem Konvencijā par personu ar invaliditāti tiesībām, kas ir juridiski saistoša ES un tās dalībvalstīm.

2. IMCO komiteja arī atgādina, ka priekšlikuma pamatā ir iekšējā tirgus vērtības un principi. Priekšlikums papildina Direktīvu 2006/123 par pakalpojumiem iekšējā tirgū³. Tāpēc LESD 53. panta 1. punkta un 62. panta (attiecībā uz pakalpojumiem, ko parasti sniedz par atlīdzību iekšējā tirgū) izvēle par priekšlikuma juridisko pamatu piešķirs šādu karšu turētājiem tiesības izmantot piemērotus, specializētus un preferenciālus nosacījumus/režīmu, piekļūstot pakalpojumiem, kas būs tādi paši kā personām ar invaliditāti apmeklētajā dalībvalstī.

3. Turklāt tas papildina Eiropas Piekļūstamības aktu (Direktīva 2019/882)⁴ un Tīmekļvietņu un mobilo lietotņu piekļūstamību direktīvu (Direktīva (ES) 2016/2102),⁵ kuru mērķis ir novērst un nepieļaut šķēršļus, kas izriet no atšķirīgām pieejamības prasībām dalībvalstīs. Eiropas Piekļūstamības akta kā priekšlikuma pamatojuma nozīme ir paskaidrota 8. apsvērumā. Šie tiesību akti ir nozīmīgi IMCO komitejas sasniegumi iepriekšējā sasaukuma laikā, un komiteja vēlas akcentēt to pašreizējo nozīmi debatēs par pieejamību, un uzsvērt, ka šie būtiskie iekšējā tirgus sasniegumi ir pavēruši ceļu tam, lai pieņemtu priekšlikumu par invaliditātes karti.

4. Attiecībā uz iekšējā tirgus principiem, uz kuriem balstās Eiropas invaliditātes karte un Eiropas stāvvietas karte, IMCO komiteja atgādina par Komisijas nostāju, kas izklāstīta priekšlikuma 22. apsvērumā, ka Eiropas invaliditātes kartes un Eiropas stāvvietas izmantošanas kartes savstarpējai atzīšanai personām ar invaliditāti būtu jāveicina un pilnībā jāgarantē, ka personas ar invaliditāti, ceļojot uz citu dalībvalsti vai apmeklējot to, var izmantot savas tiesības saņemt un izmantot īpašus nosacījumus un/vai preferenciālu režīmu, ko piedāvā privāti uzņēmēji vai valsts iestādes, lai piekļūtu pakalpojumiem, tostarp pasažieru transporta pakalpojumiem un darbībām, tostarp, ja tie tiek sniegti bez atlīdzības, kā arī ērtu piekļuvi autostāvvietām un pakalpojumiem, kas rezervēti personām ar invaliditāti, bez diskriminācijas pilsonības vai dzīvesvietas dēļ ar tādiem pašiem noteikumiem un nosacījumiem, kādi paredzēti tiem, kam ir uzņēmējas valsts kompetento iestāžu izdotas apliecības, invaliditātes kartes vai citi oficiāli dokumenti, kas atzīst viņu invaliditātes statusu.

---

² 2022/2013(INI).

³ OV L 376, 27.12.2006., 36. lpp.

⁴ Direktīva (ES) 2019/882 par produktu un pakalpojumu piekļūstamības prasībām, OV L 150, 7.6.2019., 70. lpp.

⁵ Direktīva (ES) 2016/2102 par publiskā sektora struktūru tīmekļvietņu un mobilo lietotņu piekļūstamību.

5. IMCO komiteja arī uzsver, ka ir svarīgi atrast labākos informācijas izplatīšanas līdzekļus cilvēkiem ar invaliditāti, lai apmeklētāji no citām dalībvalstīm varētu ērti atrast informāciju par savām tiesībām un pienākumiem apmeklētajā dalībvalstī. IMCO komiteja atzinīgi vērtē iniciatīvu „Pieejama ES” un uzskata, ka tajā varētu iekļaut noderīgu informāciju par Eiropas invalīda karti un Eiropas stāvvietas izmantošanas karti personām ar invaliditāti.

6. Invaliditātes karte kalpos par pamatu, lai palielinātu izpratni par daudzveidību un veicinātu personu ar invaliditāti pieņemšanu sabiedrībā, vienlaikus stiprinot personu ar invaliditāti tiesības uz brīvu pārvietošanos Eiropas Savienībā. Invaliditātes karte būs īpaši noderīga arī cilvēkiem ar neredzamu invaliditāti, kuri bieži saskaras ar papildu attieksmes šķēršļiem.

7. Šis instruments garantēs nediskrimināciju, pārvietojoties pa ES valstīm, kā arī radīs palāvību un novērsīs administratīvos šķēršļus gan personām ar invaliditāti, gan privātiem un publiskiem pakalpojumu sniedzējiem un infrastruktūras un darbību piedāvātājiem. Lai nostiprinātu priekšlikumu par stāvvietas izmantošanas karti un veiktu konkrētus uzlabojumus personu ar invaliditāti labā, būtu jāizveido jauna datu bāze, kurā personas ar invaliditāti tiktu informētas par dažādām tiesībām un noteikumiem attiecībā uz invalīdu stāvvietām dažādās dalībvalstīs un to reģionos, pilsētās un pašvaldībās.

8. Personas ar invaliditāti joprojām saskaras ar būtiskiem brīvas pārvietošanās šķēršļiem, kad tās pārceļas uz citu dalībvalsti, lai tajā strādātu vai studētu. Tāpēc 2. panta 2. punkta izņēmums būtu ieteicams, lai pārejas posmā varētu uz laiku atzīt personas invaliditātes statusu situācijās, kad cilvēks pārceļas uz ārzemēm darba vai studiju nolūkā, kamēr tiek veikta atkārtotas novērtēšanas procedūra, lai jaunā dalībvalsts atzītu tās invaliditāti. Šis izņēmums būtu jāattiecina arī uz ES mobilitātes programmu, piemēram, *ERASMUS+*, dalībniekiem.

9. Uzskata, ka, lai garantētu darba ņēmēju ar invaliditāti brīvu pārvietošanos un veicinātu personu ar invaliditāti iekļaušanu darba tirgū, Eiropas invaliditātes kartei jābūt pieejamai arī tām personām ar invaliditāti, kuras ceļo uz citām dalībvalstīm ar darbu saistītu iemeslu dēļ.

10. Saskaņā ar Komisijas priekšlikumu savstarpēja atzīšana ir galvenais mehānisms, ar kuru jāsasniedz priekšlikuma mērķi, un kartes turētājam nebūtu jāveic nekādas papildu darbības. IMCO komiteja pilnībā atbalsta šo veidu, kā uzlabot personu ar invaliditāti tiesības, veicināt viņu neatkarību un pilnvērtīgu līdzdalību sabiedrības dzīvē. Tas ir vienkāršs veids, kā sasniegt šos mērķus, un tas pilnībā atbilst iekšējā tirgus tiesību aktos pieņemtajai pieejai.

11. Vienlaikus IMCO komiteja atzinīgi vērtē Komisijas nostāju, ka, lai stiprinātu personu ar invaliditāti brīvas pārvietošanās tiesību īstenošanu, piešķirot šādas tiesības personām ar invaliditāti, būtu jābalstās uz aizsardzību, kas jau ir nodrošināta valsts līmenī, nevis tā jāsamazina. Tādējādi IMCO komiteja atzinīgi vērtē Komisijas nostāju, ka, kā norādīts 2. pantā un 30. apsvērumā, priekšlikums neskar dalībvalsts kompetenci novērtēt un atzīt invaliditātes statusu un piešķirt īpašus nosacījumus, piemēram, bezmaksas piekļuvi, samazinātus tarifus vai preferenciālu režīmu personām ar invaliditāti un/vai personām, kas tās pavada vai tām palīdz, tostarp šādu personu personīgajiem asistentiem. Priekšlikums ir minimālas saskaņošanas iniciatīva, jo tas neliedz dalībvalstīm piešķirt papildu atzīšanu personām ar invaliditāti. IMCO komiteja atzinīgi vērtē šādu pieeju. Tomēr tā uzsver, ka minimālās saskaņošanas pieeju nevajadzētu izmantot kā attaisnojumu, lai izvairītos no vērīenīgākiem noteikumiem, un turklāt mudina dalībvalstis cieši sadarboties šajā nozarē, lai panāktu augstu integrācijas un aizsardzības

līmeni visiem Eiropas iedzīvotājiem ar invaliditāti.

12. IMCO komiteja atzinīgi vērtē Komisijas atšķirīgo pieeju attiecībā uz invaliditātes kartes un Eiropas stāvvietas izmantošanas kartes formātu. Tā atzinīgi vērtē digitalizācijai draudzīgo aspektu, kas pilnībā atbilst mūsdienīgai pieejai un kas izmantota citos iekšējā tirgus tiesību aktos, piemēram, Tīmekļa pieejamības direktīvā. Tomēr, lai nodrošinātu tūlītēju izpratni ne tikai personām ar invaliditāti, bet arī personām, kuras sniedz tām palīdzību vai kurām tiek lūgts tām palīdzēt, tāpat kā citās jomās, ir svarīgi nodrošināt, lai invaliditātes karte un Eiropas stāvvietu karte būtu pilnībā un viegli pieejamas un saprotamas visiem lietotājiem, tostarp tiem, kuri nepārzina digitālās tehnoloģijas un kuriem šādas tehnoloģijas rada problēmas. Invaliditātes kartē būtu skaidri jānorāda vismaz tas, kāda veida palīdzība personai ir nepieciešama un, ideālā gadījumā, kāda ir personas invaliditāte. Tāpēc kartē jābūt skaidrai informācijai, tostarp piktogrammām, kas parāda, kāda veida palīdzība ir nepieciešama.

13. Tādējādi IMCO komiteja atzinīgi vērtē Komisijas skaidri pausto nostāju, ka jābūt pieejamai arī fiziskai kartei ar digitāliem elementiem, ko var nolasīt ar elektroniskiem līdzekļiem, un, kā norādīts 6. panta 5. punktā, 7. panta 6. punktā un 26. apsvērumā, ka lietotājam vienmēr būtu jādod iespēja izvēlēties starp fizisku vai digitālu karti, vai abām. Tomēr ir svarīgi uzsvērt, ka, lai gan Braila raksts ir iekļauts Eiropas invaliditātes kartē, tas nav iekļauts Eiropas stāvvietas izmantošanas kartē. Fiziskajai Eiropas stāvvietas izmantošanas kartei ir jābūt pilnībā pieejamai, tostarp kartei jābūt papildinātai ar Braila rakstu. Eiropas stāvvietas izmantošanas kartei jābūt izvietotai Braila rakstā, izmantojot Marburgas koda izmērus, kas lietotājiem atvieglos kartes identifikāciju.

14. IMCO komiteja uzsver, ka ir svarīgi nodrošināt Eiropas invaliditātes kartes un Eiropas stāvvietas izmantošanas kartes efektivitāti, īstenojot atbilstošu komunikācijas kampaņu un iesaistot vietējās un reģionālās pašvaldības, tostarp policijas struktūrvienības.

15. Garantējot dalībvalstu prerogatīvas piešķirt valsts invaliditātes kartes personām ar invaliditāti, IMCO komiteja mudina Komisiju apsvērt iespēju nākotnē apvienot valstu un Eiropas invaliditātes kartes.

16. Vienlaikus IMCO komiteja atzīst, ka Komisijai ir deleģētas plašas pilnvaras grozīt kartes standartizēto formātu, un uzskata, ka izmaiņas šajā ziņā nedrīkstētu radīt nepareizu interpretāciju lietotājiem un par kartes izdošanu atbildīgajām iestādēm, kas varētu traucēt sasniegt direktīvas mērķus.

17. IMCO komiteja ierosina ziņošanas un pārskatīšanas klauzulā iekļaut neizsmeļošu konkrētu darbības rādītāju sarakstu, proti, papildus uz rezultātiem orientētajiem rādītājiem, piemēram, to dalībvalstu skaits, kuras ir transponējušas direktīvu, Eiropas invaliditātes karšu skaits un dalībvalstīs izdoto Eiropas stāvvietas izmantošanas karšu skaits, iekļaut ietekmes un rezultātu rādītājus, tostarp ietekmi uz transporta nozari, valsts iestādēm, institūcijām un valstu budžetiem, kā arī ietekmi uz sadalījumu starp dalībvalstīm. Noderīga būtu arī informācija par direktīvas kvantitatīvajām izmaksām un ieguvumiem. Šo papildinājumu mērķis ir nodrošināt labāku direktīvas transponēšanas un piemērošanas novērtējumu, veicinot stabilāku un pamatotāku lēmumu pieņemšanas procesu.

**PIELIKUMS. STRUKTŪRAS VAI PERSONAS, NO KURĀM ATZINUMA
SAGATAVOTĀJA IR SAŅĒMUSI PIENESUMU**

Atzinuma sagatavotāja, pilnībā uzņemoties visu atbildību, apliecina, ka nav saņēmusi nekādu pienesumu no struktūrām vai personām, kas būtu jānorāda šajā pielikumā saskaņā ar Reglamenta I pielikuma 8. pantu.